

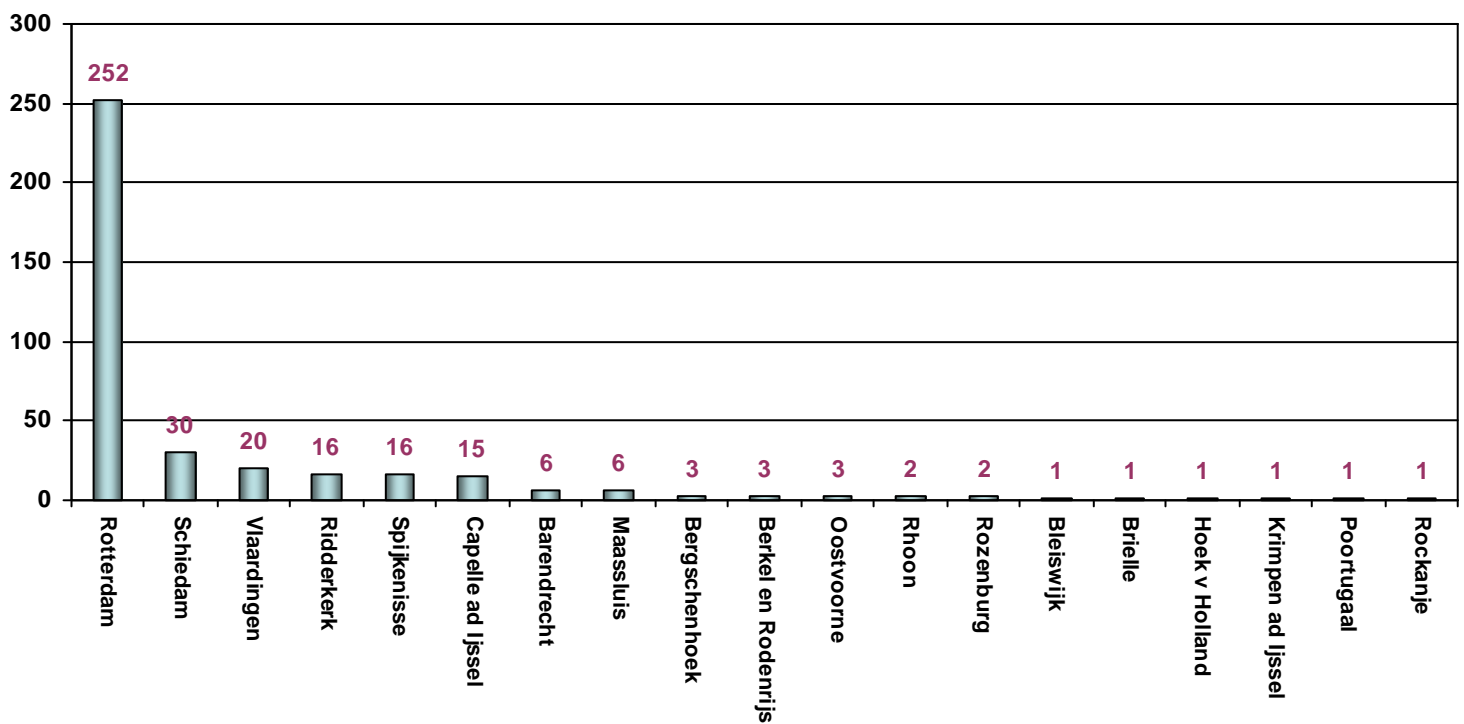
(gemeentelogo)

(Deel-) Gemeentelijk Actieprogramma Overvallen

(Deel-) gemeente.....

..... augustus 2011

Overvallen Regio Rotterdam-Rijnmond 2010 per gemeente

De geografische kaart kun u bekijken via onderstaande link:

<http://www.batchgeo.com/map/54cba6c9256fb820a10f09ce173c8c27>

(Bronnen: Regiopolitie Rotterdam Rijnmond.)

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
2	Voorgestelde maatregelen	7
	• Opsporing en vervolging; straffen en gedragsbeïnvloedende maatregelen	7
	• Preventie	10
	• Slachtofferhulp	13
	• Regie en verantwoording	14
	• Monitoring, ontwikkeling en onderzoek	17
	• Communicatie	20

Bijlagen:3.

1. Inleiding

De uitkomsten van het onderzoek "Overvallen in Nederland; Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak" van professor Fijnaut c.s. maken duidelijk dat het ernstig gesteld is met de overvalproblematiek in Nederland.¹ Het rapport geeft aan dat het aanpakken van overvallers gecompliceerd is en spreekt dan ook van een veelkoppig monster. Een kortdurende gezamenlijke aanpak zal op de korte termijn resultaten opleveren, maar het is vooral de kunst om deze aanpak structureel te maken om op de midden- en lange termijn de overvallen het hoofd te kunnen bieden.

Het landelijk Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit is wat volgens de Task Force Overvallen nodig is om de gewenste structurele aanpak van overvallen te realiseren. De basiselementen voor dit actieprogramma zijn de aanbevelingen uit het rapport van professor Fijnaut, de doorlichting van het Donkere Dagen Offensief (uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2010) en de voorstellen die zijn gedaan door publieke en private partners uit de Taskforce Overvallen.

Deze aanbevelingen zijn door de Taskforce omgezet in de maatregelen en acties in dit Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit.²

Er zijn naar het idee van de Taskforce Overvallen voldoende handvatten voor een effectievere bestrijding van overvalcriminaliteit. Alle relevante partijen zullen een bijdrage moeten leveren aan het realiseren van de gezamenlijke doelstelling om deze ernstige en ingrijpende criminaliteit terug te dringen.

Blijkens het rapport van Fijnaut cs. hebben overvallers doorgaans al een carrière van gewelddadige vermogensdelicten (anders dan overvallen). Dit actieprogramma kan dan ook het vertrekpunt vormen van een breder landelijk programma tegen gewelddadige vermogenscriminaliteit, dat gericht zal zijn op de beteugeling van zowel overvallen als berovingen en gewelddadige inbraken.

Als gezamenlijke doelstelling van alle betrokken partijen stelt de Taskforce voor:

In 2014 is in samenwerking met alle relevante partners:

- ***Het aantal overvallen teruggedongen naar maximaal 1900 per jaar***
(was 2898 in 2009 en 2572 in 2010; bron: LORS)
- ***Het oplossingspercentage overvalcriminaliteit gestegen naar 40%***
(momenteel 23%; bron: LORS)
- ***Het percentage veroordeelde overvallers verhoogd naar 32%***
(momenteel 16%; bron: Openbaar Ministerie- COMPAS/GPS).
- ***Het recidivepercentage bij overvalcriminaliteit teruggebracht naar 40%***
(momenteel recidiveert 54% binnen twee jaar; bron: Fijnaut c.s., 2010)
- ***Het percentage bedrijven dat preventiemaatregelen heeft getroffen is gestegen naar 85%***
(momenteel 73%; bron: Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2009)

Om deze gezamenlijke doelstelling te realiseren adviseert de Taskforce de Minister van Veiligheid en Justitie om:

- De coördinatie op de acties en maatregelen in dit Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit op landelijk niveau uit te voeren binnen een landelijk programma 'Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' onder verantwoordelijkheid van de Minister van Veiligheid en Justitie.
- De aanpak van overvalcriminaliteit onder die landelijke coördinatie te verbreden naar de aanpak van gewelddadige vermogenscriminaliteit (de concrete maatregelen in dit actieprogramma zijn primair gericht op de ketenaanpak van overvalcriminaliteit).
- Bij de aanpak van overvalcriminaliteit (en gewelddadige vermogenscriminaliteit in den brede) aan te sluiten bij andere voor die aanpak relevante trajecten, zoals de aanpak van veelplegers en van andere vormen van geweld en de aanpak zoals die binnen de veiligheidshuizen wordt ontwikkeld en uitgevoerd.
- De rol van Veiligheidshuizen in de aanpak van gewelddadige vermogenscriminaliteit nader uit te werken.
- Een sterkere sturing vanuit de centrale overheid te realiseren op het thema overvalcriminaliteit en de daarvoor beschikbare (politie)capaciteit binnen de bestaande landelijke, regionale en lokale structuren, waarbij het Nationaal Sturingsmodel overvalproblematiek het kader biedt.
- De burgemeesters op lokaal niveau het voortouw in de ketenaanpak te laten nemen via een beleid dat een beter geborgde aanpak bewerkstelligt.
- De regionale aanpak te verbeteren onder strakke regie van de korpsbeheerder.
- Gemeenten en bedrijfsleven het voortouw te laten nemen bij de toepassing van preventieve maatregelen en de inzet van deze partijen te stimuleren en ondersteunen.
- De ontwikkeling van een aanpak op woningovervallen, waarbij politie en OM het repressieve deel invullen en gemeente, CCV en woningbouwverenigingen het preventieve deel.
- De Taskforce Overvallen een rol te geven in de advisering, monitoring en bijsturing van het landelijk programma, conform het Instellingsbesluit Taskforce Overvallen (d.d. 6 oktober 2009)
- Aansluiting te zoeken bij reeds lopende trajecten (b.v. dadergerichte aanpak veelplegers en geweld binnen veiligheidshuizen, aanpak (vuur)wapens, justitiële voorwaarden, nazorg, etc.).

De hierna voorgestelde acties en maatregelen zijn gericht op concrete uitwerking van bovenstaande punten. De acties zijn praktisch, maar ook organisatorisch en blijvend van aard. De aanpak van overvalcriminaliteit zal immers ambitieus moeten zijn.

Het Actieprogramma Overvallen is op 2 februari 2011 door de voorzitter van de Landelijke Taskforce Overvallen, Burgemeester A.Aboutaleb aangeboden aan Minister van Veiligheid en Justitie, I.Opstelten.

Op 1 februari 2011 heeft de Driehoek van de Regio Rotterdam Rijnmond besloten dat het Landelijks Actieprogramma Overvallen uitgevoerd dient te worden in de Regio Rotterdam Rijnmond. Dat houdt in dat voor u ligt het Gemeentelijk Actieprogramma Overvallen. De Driehoek wil dat er snel tot actie wordt overgegaan en alle partijen, Politie, Openbaar Ministerie, Gemeenten en bedrijfsleven in de Regio Rotterdam nauw gaan samenwerken om zo snel mogelijk te komen tot tastbare resultaten als het gaat om het terugdringen van de overvallen. De Driehoek wijst erop dat gemeenten waar relatief weinig overvallen plaatsvinden last kunnen krijgen van het zogenaamde "waterbed effect" als andere gemeenten maatregelen nemen.

De Driehoek is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit Actieprogramma en zal de voortgang van de uitvoering bewaken. De Regiegroep Platform Criminaliteitsbeheersing heeft de taak ambtelijk de uitvoering te sturen daar waar nodig in nauwe samenwerking met Burgemeester T.Bruinsma, voorzitter van de regionale commissie Veiligheid binnen het Regionaal College.

Landelijk is een Programma Gewelddadige vermogenscriminaliteit ingericht die de actiepunten uit het Actieprogramma Overvallen daar waar het Rijksmaatregelen betreft, verder zal uitwerken. De Regio's Rotterdam Rijnmond, Amsterdam Amstelland en Haaglanden zullen nauw met elkaar samenwerken in de uitvoering van de maatregelen.

Voor u ligt het (deel-) gemeentelijk Actieprogramma Overvallen van de deel-gemeente ???

In 2010 vonden in de deel- gemeente..... overvallen plaats en wel(plaatsen,straten, winkelcentra zo concreet mogelijk). In 2011 vonden.....overvallen plaats op.....

De gemeente..... neemt de regie van de aanpak van overvallen en werkt daartoe samen met: de wijkteamchef van de politie (naam),officier van justitie (naam) en de winkeliers(vereniging.....) . Besloten werd dat in onze (deel)gemeente, naast de landelijk en regionale maatregelen, de volgende maatregelen worden genomen.

2. Voorgestelde maatregelen

In deze paragraaf stelt de Taskforce Overvallen op basis van de aanbevelingen uit het rapport 'Overvallen in Nederland; Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak' en de ervaringen uit het Donkere Dagen Offensief 2010 en de door de publieke en private partners uit de Taskforce Overvallen voorgestelde acties en maatregelen voor om de aanpak van overvalcriminaliteit in Nederland te versterken. De maatregelen worden voorgesteld op de aspecten die voor de brede aanpak cruciaal zijn, te weten:

- Opsporing en vervolging; straffen en gedragsbeïnvloedende maatregelen
- Preventie
- Slachtofferhulp
- Regie en verantwoording
- Monitoring, ontwikkeling en onderzoek
- Communicatie

• ***Opsporing, vervolging; straffen en gedragsbeïnvloedende maatregelen***

Een substantiële verbetering van opsporing en vervolging van overvallen is noodzakelijk om de gestelde doelen met betrekking tot terugdringen aantal overvallen, verhogen oplossingspercentage en de percentages veroordelingen en recidivebeperking te behalen. Hiertoe moet een intensivering plaatsvinden. Op lokaal en regionaal niveau moet verder worden gewerkt aan verbetering van de heterdaadkracht, een sluitende persoonsgerichte aanpak, regionale en landelijke top lijsten en het verder ontwikkelen van de informatiepositie.

De aandacht voor opsporing en vervolging van overvallen zal bestendig moeten worden belegd in de organisatie van politie en Openbaar Ministerie.

De Regiopolitie Rotterdam Rijnmond en Openbaar Ministerie hebben in de regio Rotterdam Rijnmond een High Impact Crimeteam opgericht. Dit team stelt de politie en het Openbaar Ministerie in staat om operationeel te focussen - zowel in tactische en capacitaire zin - op de aanpak van overvallen (en overige gewelddadige vermogenscriminaliteit).

Acties en maatregelen

Nr	Actie/maatregel	Initiatief	Overige pp.	Startdatum	Gerealiseerd
1.	Overvallen wordt Regionale prioriteit voor de komende 4 jaar	Regio	Gemeente Politie Openbaar Ministerie Bedrijfsleven	1-1-2011	1-1-2011
2.	Overzicht van alle hotspots overvalcriminaliteit (in eerste aanleg op het niveau van gemeente, vervolgens op het niveau van winkelgebied/bedrijventerrein).	Politie	Gemeente Openbaar Ministerie	1-2-2011	11-02-2011
3.	Overzicht van alle hotspots woningovervallen (in eerste instantie op het niveau van gemeente en vervolgens op wijk- en straatniveau).	Politie		1-2-2011	
4.	Op de hotspots woningovervallen wordt een dadergerichte aanpak ingezet	Politie	Openbaar Ministerie Gemeente	1-2-2011	
5.	Oprichten High Impact Crime team in het regiokorps Rotterdam Rijnmond. De HIC-teams besteden aandacht aan Plaats-Delict-Management.	Politie		1-3-2011	Gerealiseerd.
6.	Regionale toepassing heterdaadkracht t.b.v. overvallen waaronder drie-ringenmodel in stedelijke omgeving (te beginnen in de 5 probleemregio's) en cameratoezicht op uitvalswegen.	Politie		1-2-2011	Gerealiseerd.
7.	In de Regio Rotterdam Rijnmond wordt jaarlijks in tenminste 20 zaken gebruik gemaakt van moderne media en sociale media t.b.v. preventie en opsporing (Twitter, SMS-alert, Opsporing Verzocht, YouTube, fotogetuige, digitale aangifte, etc.).	Politie		1-4-2011	
8.	Werkafspraken rond inzet helikopters KLPD implementeren.	Politie		1-1-2011	Gerealiseerd.
9.	Ieder aangetroffen illegaal vuurwapen binnen 24-uur door vuurwapenexperts binnen Forensische opsporing alle informatie verzameld ("wasstraat")	Politie		1-2-2011	
10.	Advies en ondersteuning vuurwapenexperts bij huiszoekingen, verhoren, terechtzittingen	Politie		1-2-2011	
11.	In 2011 wordt een volledig project "opsporing vuurwapens op internet" uitgevoerd.	Politie		1-2-2011	
12.	In 2011 gaan het regiokorps, KMAR en Douane gecombineerd "informatiegestuurd" handhaven op vuurwapens (o.a. met gebruik van ANPR en geprofileerde informatie).	Politie			
13.	Inrichten High Impact Crime teams (HIC-teams) op het regioparket van het Openbaar Ministerie die zich in eerste aanleg op de aanpak van overvallen richten (1 TGO-officier, 0,5 AG en 2 assistent-officieren)	Openbaar Ministerie		1-3-2011	Gerealiseerd
14.	Intensiveren inzet op ontnemen wederrechtelijk verkregen voordeel ('afpakken').	Openbaar Ministerie	Politie	31-12-2011	

15.	Invoeren tiggeldregeling overvallen. In Capelle a.d. IJssel is deze regeling als eerste in Nederland door de Hoofdofficier van Justitie toegepast.	Openbaar Ministerie	OM Politie	1-2-2011 (gereed)	
16.	Toepassen aanwijzing OM m.b.t. justitiële voorwaarden om nazorg en toezicht bij groot recidiverisico mogelijk te maken (voorwaardelijke schorsing voorlopige hechtenis, voorwaardelijke vrijheidsstraf en voorwaardelijke invrijheidstelling)	Openbaar Ministerie	Reclassering Nederland Gemeente	1-2-2011	
17.	Toepassen aanvullende maatregelen die bijdragen aan het grip houden op recidiverende daders van gewelddadige vermogenscriminaliteit met als doel herhaling te voorkomen (inperking van burgerrechten: scooterverbod, elektronisch toezicht, wijkverbod, het toelaten van ANPR zonder nieuwe verdenking, etc.). Vaststellen of daarvoor nieuwe regelgeving nodig is.	Openbaar Ministerie	Reclassering Nederland Gemeente	1-6-2011	
18.	Overvallers onder langdurig toezicht stellen middels het eisen van bijzondere voorwaarden bij voorwaardelijke straffen (b.v. enkelbandje bij voorwaardelijke invrijheidstelling)	Openbaar Ministerie	Politie Reclassering Gemeente	1-2-2011	
19.	Continueren Early warning richting branches in de 5 probleemregio's (informatieverstrekking, analyse en trends korpsen en bedrijfsleven)	Politie	Bedrijfsleven	1-2-2011	
20.	Methodiek Meld Misdaad Anoniem wordt in 2011 in de 5 probleemregio's ingezet. In 2012-2014 wordt Meld M. in de overige regio's ingezet.	Gemeenten	Meld M Bedrijfsleven	1-5-2011	
21.	In 2011 vindt in de 5 probleemregio's gerichte voorlichting door Meld Misdaad Anoniem aan ondernemers en op scholen plaats. In 2012-2014 wordt in de overige regio's door Meld M. voorgelicht.	Gemeenten	Hbd en K.v.K. Rotterdam.	1-5-2011	
22.	Start pilot 'Probation Officer' (intensief preventief en repressief toezicht d.m.v. persoonlijk contact/huisbezoeken, etc.)	Openbaar ministerie	Reclassering Nederland Openbaar Ministerie Gemeente	1-4-2011	

- **Preventie**

Voor een succesvolle ketenaanpak van overvalcriminaliteit en het behalen van de gestelde doelen is het niet alleen nodig dat er adequaat wordt opgetreden als een overval heeft plaatsgevonden, maar moeten vooral ook de nodige preventieve maatregelen worden genomen om te voorkomen dat overvallen plaatsvinden.

Hiervoor zal de relatie overheid-bedrijfsleven minder vrijblijvend moeten worden. De (lokale) overheid stimuleert (o.a. via keurmerken en convenanten) en ondersteunt het bedrijfsleven tot het nemen van maatregelen. De aanpak veronderstelt een wederkerige relatie tussen (lokale) overheid en private partijen, waarin eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt. Het voorkomen van overvalcriminaliteit is een zaak van alle betrokken partijen en de hieronder genoemde preventieve acties en maatregelen strekken zich dan ook uit over alle partijen in de Regio Rotterdam Rijnmond (RPC)

Rol gemeenten

De gemeente heeft de regie op het lokaal integraal veiligheidsbeleid. Indien de lokale veiligheidsanalyse daar aanleiding toe geeft, maakt het thema overvallen onderdeel uit van dit plan. De VNG-methode 'Kernbeleid Veiligheid' helpt gemeenten om hun integraal veiligheidsbeleid vorm te geven en biedt tevens handvatten over hoe de lokale aanpak van overvallen kan worden ingebed.

Daarnaast neemt de gemeente initiatieven om onder andere preventieve maatregelen door ondernemers te bevorderen. Hierbij valt te denken aan het organiseren van ondernemersbijeenkomsten, overvaltops en het verschaffen van informatie over landelijke en lokale subsidiemogelijkheden. Tevens houdt de gemeente toezicht op de adequate afhandeling van de zorg over slachtoffers van overvallen.

Rol bedrijfsleven

Het bedrijfsleven is verantwoordelijk voor het nemen van fysieke en sociale maatregelen in de onderneming. Het bedrijfsleven kan gebruik maken van de bestaande subsidiemogelijkheden zoals VKB en Fonds slachtoffers geweldsmisdrijven. In ieder winkelgebied, met name in de overvalgevoelige winkelgebieden en bedrijventerreinen moet een stevige stijging van preventieve maatregelen gerealiseerd worden. VNO-NCW, MKB-Nederland, Detailhandel Nederland en Koninklijke Horeca Nederland zullen hierin het voortouw nemen. De verplichtingen die voor werkgevers gelden uit hoofde van de Arboret (veilige werkomgeving) zullen daarbij ondersteunend zijn. In de gemeente Rotterdam zullen nog dit jaar in 10 gebieden KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) trajecten worden ontwikkeld. De gemeente Rotterdam stelt daarvoor extra financiële middelen ter beschikking.

Acties en maatregelen

	Actie/Maatregel	Initiatief	Overige pp	Startdatum	Gerealiseerd
	<i>Situationele preventie</i>				
23.	In elk overvalgevoelig gebied (te beginnen bij de hotspots) wordt een toezichtsmodel ingevoerd (combinatie van toezicht, handhaving en opsporing door: wijkpolitie, publieke en private toezichthouders en burgers (incl. bus- en taxichauffeurs, gemeente-ambtenaren),	Gemeente	Detailhandel Nederland, KHN, HBD MKB Politie	1-4-2011	
24.	Stimuleren elektronisch betalingsverkeer (PIN) in 300.000 bedrijven.	Bedrijfsleven	KHN Detailhandel Nederland	1-2-2011	In gang gezet
25.	Keurmerk Veilig Ondernemen en Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan uitbreiden met een overvalmodule . In de week van de Veiligheid (10 oktober 2011 tot en met 14	Bedrijfsleven	CCV HBD MKB KVK	1-2-2011	

	oktober 2011) zullen in de Regio Rotterdam 3 roadshows worden georganiseerd te weten in: Rotterdam, Spijkenisse en Vlaardingen. Op deze avonden zullen met ondersteuning van het HBD en de Kerngroep Criminaliteitsbeheersing voorlichtingsavonden voor ondernemers worden gehouden		Gemeenten		
26.	Jaarlijks een stijging van het aantal KVO winkelgebieden met 10 %	Bedrijfsleven	CCV HBD Regiegroep PCR	1-2-2011	In gang gezet
27.	Voortzetten subsidieregeling Schadefonds Gewelddsmisdrijven	MinVenJ		loopt	Gerealiseerd
28.	Voortzetten VKB-regeling	Min EZ		1-2-2011	Gerealiseerd
29.	Alle juweliers in de gemeente kunnen worden uitgerust met zg. Track&Traceapparatuur. Rotterdam start een pilot in juli/augustus 2011	Gemeente			
30.	In de regio wordt op de hotspots Burgernet ingevoerd (min. 100 bewoners per hotspot hebben zich aangemeld voor Burgernet)	Gemeente	Politie bewoners	1-4-2011	
31.	Pilot uitrusten maaltijdbezorgers met mobiele pinapparatuur en/of overvaltraining maaltijdbezorgers.	Bedrijfsleven Gemeenten	KHN	15-07-2011	20 automaten zijn in bestelling.
32.	Naleven van Arbo-wetgeving stimuleren om overvalrisicovolle werksituaties te voorkomen.	MinVenJ (MinSZW)	Bedrijfsleven Gemeente	1-6-2011	

	Slachtoffergerichte preventie				
33.	Jaarlijks organiseren week van Overvallentops waarin richting ondernemers aandacht aan overvallen wordt besteed.	Bedrijfsleven	HBD DN VNO-NCW MKB- Nederland KHN MinVenJ	1-2-2011	
34.	Organiseren en uitvoeren van een roadshow per jaar ten behoeve van winkeliers (en mogelijk ook andere ondernemers/ medewerkers) in samenwerking met de andere regio's	Bedrijfsleven	HBD MKB	1-2-2011	
35.	Informeren ondernemers over bestaande subsidiemogelijkheden en ondersteunen bij aanvragen subsidie.	Bedrijfsleven	Gemeente MKB KvK Ondernemers- huis Zuid	1-4-2011	
36.	Ontwikkelen van een on-line training vergelijkbaar met de huidige training agressie van het HBD. Deze training kan zeer goed ingezet worden binnen ROC's, maar ook binnen ondernemingen voor (beginnend) medewerkers. Binnen de training wordt slachtoffers aan het woord gelaten zodat collega winkeliers/medewerkers zich bewust worden van het nut van preventie. Mogelijk wordt ook een kort onderdeel "ontmoediging potentiële daders" ingevoegd.	Bedrijfsleven	HBD, Detailhandel Nederland, KHN	1-2-2011	
37.	In overleg met ROC's afspraken maken over het curriculum voor de opleidingen voor	Bedrijfsleven	Detailhandel Nederland	1-4-2011	

	winkelpersoneel (initieel en post-initieel).				
38.	Bij elke woningoverval een sluitend preventieadvies aan slachtoffers en woningeigenaar (evt. in combinatie met voorlichting omwonenden).	Gemeenten	Flying Squadt Stadsmarinier	1-2-2011	Gerealiseerd .

	Dadergerichte preventie				
39.	De regio heeft een overzicht van de actieve (en mogelijk recidiverende) overvallers.	Politie	Openbaar Ministerie Gemeente	1-2-2011	
40.	Invoering dadergerichte (en systeemgerichte) aanpak overvallers na detentie (nazorg)	Gemeente	Politie Openbaar Ministerie Maatschappelijke instanties Reclassering Nederland 3RO	1-2-2011	
41.	T.b.v. het veiligheidshuis wordt een dadergerichte (en systeemgerichte) aanpak overvallers aangeleverd (op basis van de vier typologieën).	Gemeente	Politie Openbaar Ministerie Gemeente	1-2-2011	
42.	Toepassing en evaluatie dadertypologieën (meeloper, doorgroeier, routenier en overlever) in opsporing, vervolging en nazorg	Politie	Gemeenten Reclassering Openbaar Ministerie	1-3-2011	
43.	Uitvoeren gerichte verkeerscontroles en preventief-fouilleeracties op hot-spots en hot-times (overvalperioden).	Politie	Gemeente OM	1-3-2011	
44.	Informatie van ketenpartners delen met politie t.b.v. opsporing (ook van de laatste schakels van de keten terug naar de eerste). B.v. informatie over terugkerende dader (met verlof of permanent) bij politie brengen.	Allen		1-3-2011	
45.	Pilot fotoswitch/gezichtsherkenning (Rotterdam) evalueren en (indien positief) landelijk uitrollen	Gemeente	Politie, stadsmarinier	1-5-2011	

- **Slachtofferhulp**

Elk slachtoffer van een overval heeft recht op een goede hulpverlening. Een overval, zeker als deze gepaard is gegaan met veel geweld, kan grote materiële en geestelijk schade toebrengen.

Een belangrijk aspect is dan ook de nadrukkelijke aandacht voor slachtoffers van gewelddadige vermogensdelicten. Dergelijke misdrijven hebben immers een grote impact op het slachtoffer en diens omgeving. De aandacht voor slachtoffers wordt geïntensiveerd door hen in alle gevallen te wijzen op de mogelijkheid van een slachtoffergesprek met de officier van justitie, de mogelijkheid van spreekrecht op de zitting en mogelijkheid tot vordering van schadevergoeding.

Bij onrust in de lokale samenleving zal overwogen worden om samen met het lokaal bestuur bewonersbijeenkomsten te organiseren. In veel gemeenten zal de Burgemeester persoonlijk een bezoek brengen aan het slachtoffer. Ten behoeve van de signaalwerking zal het Openbaar Ministerie met de rechtspraak afspraken maken over het organiseren van themazittingen, ondersteund met assertieve communicatie. Slachtofferhulp neemt maatregelen tegen de materiële en geestelijke gevolgen van een overval.

Acties en maatregelen

Nr.	Actie/maatregel	Initiatief	Overige pp	Startdatum	Gerealiseerd
46.	Slachtofferhulp Nederland bezoekt en ondersteunt elk slachtoffer van een overval. Regionaal kan gekozen worden voor een extra inzet van het zg. Flying Squadt	Slachtofferhulp Nederland Gemeente		1-3-2011	1-3-2011
47.	De gemeente bezoekt elk slachtoffer van een overval en neemt in overleg met Slachtofferhulp maatregelen.	Gemeente		1-3-2011	
48.	Gemeenten kunnen naast de bestaande landelijke Fonds Gewelddelicten een calamiteitenfonds inrichten om acute nood te lenigen.	Gemeente	VNG	1-4-2011	
49.	Slachtoffers actief wijzen op mogelijkheden slachtoffergesprek, spreekrecht en vordering van schadevergoeding.	Openbaar Ministerie		1-2-2011	
50.	Organiseren van bewonersbijeenkomsten bij onrust in de lokale samenleving	Lokale driehoek	Openbaar Ministerie Gemeente Politie	1-2-2011	
51.	Afspraak Openbaar Ministerie en Zittende Magistratuur over themazittingen en communicatie.	Openbaar Ministerie Zittende Magistratuur		1-4-2011	
52.	Binnen de detailhandel verder uitrollen en promoten van Slachtofferhulp Detailhandel. Deze regeling bestaat al ruim 5 jaar en houdt in dat bij een overval op een winkel de slachtoffers binnen 2 uur gratis opvang krijgen van professionele hulpverleners. Door een betere doorverwijzing van de politie kan het gebruik van de regeling worden verbeterd.	Bedrijfsleven	HBD Politie SHN Gemeente	1-2-2011	

- **Regie en verantwoording**

Het onderzoek van professor Fijnaut heeft geleid tot een scherpe analyse en aanbevelingen. De aanbevelingen zijn in dit actieprogramma omgezet in scherpe doelstellingen en concrete maatregelen. Het is van groot belang dat de aanpak van de Overvallen in Nederland een duurzaam karakter krijgt en dat de aanpak geregisseerd en geborgd wordt, op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Regie en verantwoording over de aanpak van overvalcriminaliteit geschieden via de bestaande structuren.

Landelijk

- De Minister van Veiligheid en Justitie is op landelijk niveau als eerste verantwoordelijk voor de aanpak van de overvallen. Voor de regie over de uitvoering van het actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit richt de Minister van Justitie een landelijk programma in.
- De Taskforce Overvallen monitort (driemaandelijks) de uitvoering van de maatregelen uit het actieprogramma, signaleert knelpunten bij de integrale aanpak van overvallen, formuleert waar nodig aanvullende maatregelen waaraan in de uitvoering behoefte aan bestaat, adviseert de Minister van Veiligheid en Justitie en onderhoudt contact met relevante partijen in het veld die niet in de Taskforce vertegenwoordigd zijn (conform het Instellingsbesluit Taskforce Overvallen d.d. 6 oktober 2009)
- Het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) zal vanuit de eigen verantwoordelijkheid een bijdrage leveren aan de aanpak van overvallen, bijvoorbeeld door ervoor zorg te dragen dat er een landelijke dekking is van Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing.³ De Task Force Overvallen en het NPC zullen informatie en best practices uitwisselen en zo nodig gezamenlijk maatregelen uitvoeren dan wel faciliteren.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de regie op de veiligheid. Bezien moet worden of de aanpak van overvalcriminaliteit onderdeel uit kan maken van een nieuw op te stellen Bestuursakkoord tussen rijksoverheid en gemeenten.

Regionaal

- De **regionale driehoek** is op regionaal niveau als eerste verantwoordelijk voor de (strafrechtelijke) aanpak van overvallen. Op regionaal niveau wordt de samenwerking tussen publieke en private partijen geborgd door de Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing (RPC's) in te zetten. Tegen de achtergrond dat er geen landelijke dekking is van goed functionerende RPC's zal de regionale driehoek zorgen voor periodiek overleg met het bedrijfsleven.
- De aanpak van overvalcriminaliteit maakt vast onderdeel uit van de agenda van het Regionale College

³ Het NPC heeft vier doelstellingen geformuleerd, die de basis vormen voor de doelstellingen van veel RPC's:

- Het bestuderen en analyseren van criminaliteitsproblemen die de Nederlandse samenleving en in het bijzonder het bedrijfsleven en instellingen in Nederland bedreigen.
- Het versterken van de beveiligingsfunctie in de breedste zin van bedrijven en instellingen.
- Het bijdragen aan een effectieve preventie en rechtshandhaving met betrekking tot tegen het bedrijfsleven gerichte criminaliteit.
- Het bevorderen van de onderlinge samenhang tussen de beveiligingsinspanningen van de overheid ter vergroting van hun doelmatigheid en effectiviteit.

Lokaal

- De lokale Driehoek (BJO) is - onder leiding van de Burgemeester - verantwoordelijk voor het lokale integrale veiligheidsbeleid en stuurt uit dien hoofde ook op de lokale aanpak van overvalcriminaliteit.
- Ook op lokaal niveau wordt de samenwerking tussen publieke en private partijen geborgd, zoveel mogelijk gebruik makend van de bestaande structuren.

Acties en maatregelen

Nr.	Actie/maatregel	Initiatief	Overige pp	Startdatum	Gerealiseerd
	Landelijk				
53.	De aanpak van overvalcriminaliteit maakt vast onderdeel uit van de agenda van de Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing	regionale driehoek	NPC CCV Bedrijfsleven MKB PCR	1-2-2011	
54.	Outreachinge advisering over aanpak overvalcriminaliteit aan winkeliers en gemeenten	Gemeenten Bedrijfsleven	CCV MKB	1-3-2011	

	Regionaal				
55.	Versnelde verdere implementatie van de BVI-overvallen t.b.v. regionale en landelijke sturing	Politie		1-4-2011	
56.	Borging van kennis en expertise op operationeel niveau door vaste kernbezetting	Politie		1-3-2011	
57.	De aanpak van overvallen en de regionale top-x overvallers is de verantwoordelijkheid van de driehoek.	Openbaar Ministerie	Politie Gemeente Overleg met Burgemeester Bruinsma	1-4-2011	
58.	Versterking ondersteuning van de operatie vanuit de informatie-organisatie. Regionale informatieorganisaties (RIO's) draaien real time mee bij overvallen met als doel de verbetering van het inwinproces en de kwaliteit van de registratie in BVH.	Politie		1-4-2011	
59.	Realiseren van landelijke koppeling van (regionale) doelgroepenregistratie met integraal-bevragen module	Politie		1-7-2011	
60.	IPOL stuurt functioneel op de kwaliteit van het informatieproces en de CIE-inzet	Politie		1-2-2011	
	Lokaal				
61.	Elke gemeente binnen de Regio Rotterdam Rijnmond heeft een lokale veiligheidsanalyse gemaakt, waarin (woning)overvallen zijn meegenomen. Op basis van deze analyse wordt waar nodig een "Gemeentelijk actieprogramma Overvallen" opgesteld (incl. KVO's, toezichtmodel, etc.).	Gemeente	Overleg met Burgemeester Bruinsma Driehoek.	1-2-2011	
62.	De gemeentelijke veiligheidsanalyse en het	Gemeente	Stadsmanager	1-3-2011	

	actieprogramma Overvallen zijn structureel geagendeerd in (lokale) Driehoek (BJO)	Burgemeester			
63.	Regionale portefeuillehouder (burgemeester) voor aanpak overvalcriminaliteit aanwijzen	Gemeente	Burgemeester Bruinsma	1-3-2011	Gerealiseerd

- **Monitoring, ontwikkeling en onderzoek**

De verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de uitvoering van de maatregelen uit het actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit ligt bij de Minister van Veiligheid en Justitie. Binnen het Ministerie van Veiligheid en Justitie wordt (mede) voor de uitvoering van dit actieprogramma een landelijk programma ingericht, waarin ook de overige betrokken partijen uit de Taskforce Overvallen nadrukkelijk een rol krijgen (als contactpersoon).

Landelijk programma

Het landelijke programma bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie verzorgt onder meer:

- de uitvoering van de activiteiten en waar nodig wegnemen van obstakels in de uitvoering en/of het formuleren van aanvullende maatregelen;
- *benchmarking*: vergelijken van regio's m.b.t. behaalde resultaten (op basis van registratie), inventariseren en uitrollen van *best practices*;
- het initiëren en bewaken van een integrale aanpak;
- het concreet initiëren, uitwerken en uitvoeren van maatregelen die moeten bijdragen tot het behalen van de doelstellingen.
- Het waar nodig initiëren van onderzoek ten behoeve van de monitoring of aanvullende maatregelen

De wijze waarop in samenwerking met de Taskforce de monitoring wordt vormgegeven dient binnen het integrale programma nader te worden uitgewerkt.

Acties en maatregelen

Nr.	Actie	Initiatief	Overige pp	Startdatum	Gerealiseerd
64.	Maandelijks besteedt de Driehoek van de regio aandacht aan de uitvoering van de actiepunten.	Driehoek	Politie	1-2-2011	In gang gezet
65.	Periodieke rapportage overvallen uit Compas/GPS	Openbaar Ministerie	Politie	1-5-2011	
66.	Voortgang lokale aanpak en uitvoering aanpak overvalcriminaliteit laten monitoren door veiligheidscoördinator	Gemeente	Politie Openbaar Ministerie PCR	1-3-2011	In gang gezet
67.	Onderzoek naar haalbaarheid toepassen bestuurlijke maatregelen tegen zwaardere groep recidiverende overvallers (voetbalwet, gebiedsverbod, scooterverbod, electronisch toezicht, etc.)	Driehoek	Gemeente Politie VNG	1-3-2011	
68.	Ontwikkeling integrale preventieve aanpak woningovervallen. Voorlichting aan met name ouderen over gedrag, digitale deurspion en uitzetijzer.	Gemeente	Woningbouwcorporaties	1-6-2011	

- **Communicatie**

Interne communicatie:

De aanpak van overvallen is een gecompliceerd integraal proces. Dat wil zeggen dat veel partijen vaak nauw met elkaar moeten samenwerken en er dus sprake moet zijn van een goede afstemming van werkafspraken en uitwisselen van gegevens.

De ontwikkelde werkmethodeken moeten voor alle partijen beschikbaar en actueel zijn. Daartoe is het Centrum voor Criminaliteit en Veiligheid een website geopend.

Op centraal niveau is (binnen het Ministerie van Veiligheid en Justitie) een programmamanager aangesteld. Deze coördineert alle maatregelen tussen politie, justitie, bedrijfsleven en gemeenten. De programmamanager houdt de Minister van Veiligheid en Justitie op de hoogte van de voortgang. De Regiegroep Platform Criminaliteitsbeheersing houdt de Driehoek, gevraagd en ongevraagd op de hoogte van de stand van zaken van de uitvoering van het Actieprogramma Overvallen Regio Rotterdam Rijnmond. De stadsmarinier Veilig Ondernemen Rotterdam neemt hierin een initiërende rol in

Externe communicatie:

Het succes van het tegengaan van overvallen is mede afhankelijk van een goede communicatie naar de media. Vooral behaalde successen en resultaten kunnen de publiek opinie positief beïnvloeden. Maar ook communicatie over de hoge pakkans en straffen, over de gevolgen van overvallen bij slachtoffers en over het 'niet-stoer-zijn' van overvallen is belangrijk.

De externe communicatie zal op diverse niveau's moeten plaatsvinden: landelijk, regionaal en (met name bij individuele overvallen) lokaal. Zowel vanuit de overheid als vanuit de private partners. Hierbij is het van belang dat de boodschap zoveel mogelijk eenduidig is. Vanuit het Programmabureau worden daartoe kaders voor externe communicatie gesteld.

Acties en maatregelen:

Nr.	Actie/maatregel	Initiatief	Overige pp	Startdatum	Gerealiseerd
69.	Burgemeester heeft de regie op de communicatie tussen ketenpartners v.w.b. uitvoering lokaal Actieprogramma. Bedrijfsleven heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid	Gemeente	PCR, Driehoek en Burgemeester Bruinsma	1-2-2011	
70.	Het PCR stelt een communicatieplan op.	PCR		1-3-2011	
71.	Communicatie vanuit overheid en bedrijfsleven wordt op elkaar afgestemd.	PCR	Bedrijfsleven	1-2-2011	
72.	Benutten van diverse kanalen om informatie met betrekking tot de aanpak van overvallen te verspreiden onder de leden van de betreffende organisaties (te denken valt aan hun website, een ledenbrief, mogelijke publicatie in hun magazines, etc).	Allen	Peter Brandenburg HBD	1-2-2011	
73.	Verzamelen en (digitaal) beschikbaar stellen werkmethodeken m.b.t. lokale aanpak overvallen is een taak van het CCV. Zij treden actief de regio's tegemoet.	MinVenJ	CVV MKB	1-2-2011	

Bijlage 1.

Analyse op basis van het rapport 'Overvallen in Nederland'.

Deze paragraaf is onder meer gebaseerd op de bevindingen uit het rapport 'Overvallen in Nederland'; een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak' van Fijnaut c.s. Deze bevindingen zijn samen met de ervaringen opgedaan in het DDO en de concept rapportage van de heer Craemer voor de Taskforce Overvallen leidend geweest bij het opstellen van de maatregelen in dit actieplan.

- **Definitie van overvallen**

Voor het begrip 'overval' bestaat geen sluitende en eenduidige definitie, mede omdat de strafwetgeving hierin niet expliciet voorziet. De delicten die met de term 'overval' worden aangeduid, zijn in art. 312 Sr en art. 317 Sr opgenomen. In eerstgenoemd artikel is sprake van 'diefstal voorafgegaan, vergezeld, of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld jegens personen'. In art. 317 Sr gaat het om 'door geweld of bedreiging met geweld iemand dwingen tot afgifte van een goed'. Ter onderscheiding van beroving op straat (straatroof) en diefstal gevolgd door geweld wordt een overval gedefinieerd als: het met geweld of bedreiging met geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport, of de poging daartoe. Deze definitie ligt ten grondslag aan het registratiesysteem LORS (Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem).

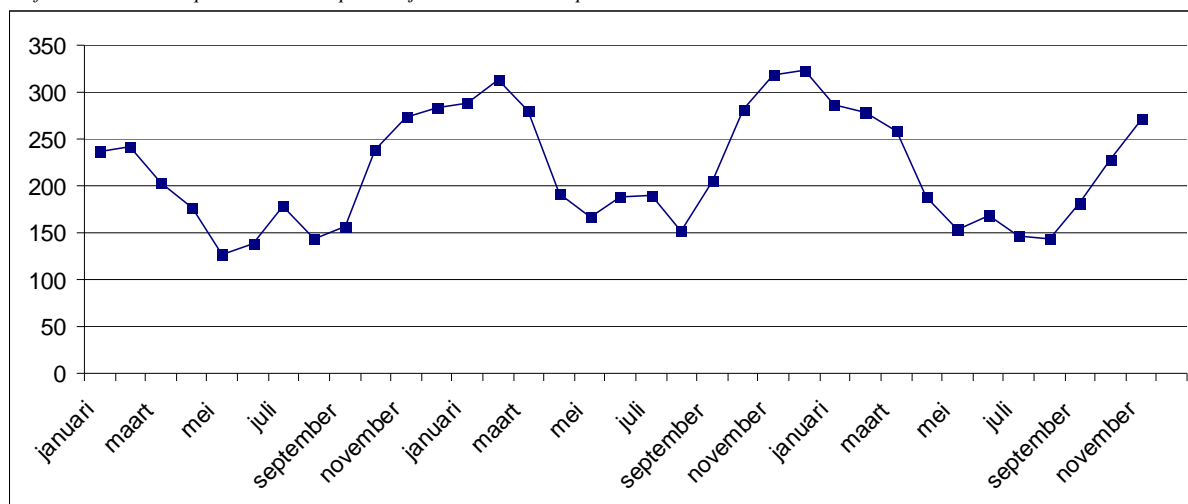
De onderzoekers concluderen dat goed onderzoek naar overvalcriminaliteit wordt bemoeilijkt doordat de definitie op een aantal punten onduidelijk is, waardoor de politie het delict niet altijd eenduidig registreert. Zo zou de bedreiging van iemand bij een pinautomaat op straat onder 'straatroof' vallen, terwijl hetzelfde incident in een afgeschermd ruimte volgens de definitie onder 'overvallen' geschaard wordt. De kans is groot dat niet alle incidenten in de registraties op dezelfde wijze verwerkt worden. Bovendien zijn er aanwijzingen dat de politiekorpsen het LORS niet altijd gedisciplineerd invullen.

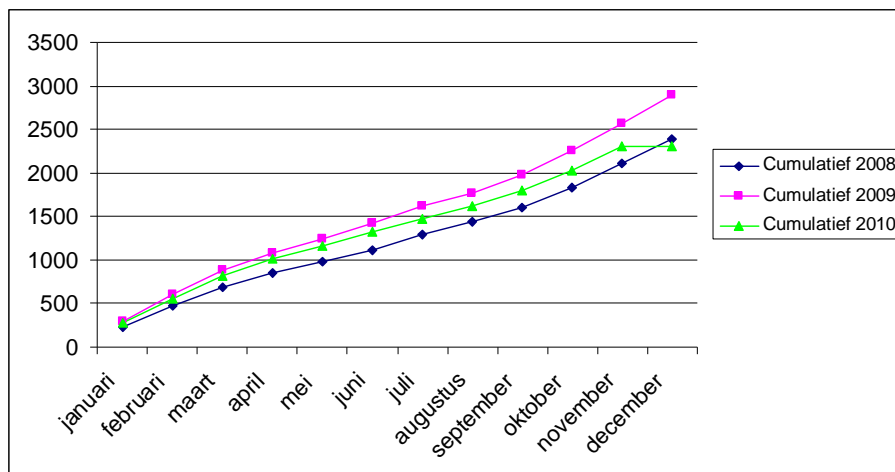
- **Aard en omvang van overvallen**

Algemeen beeld

In de eerste elf maanden van 2010 werden 2298 overvallen gepleegd, dit is elf procent minder dan in dezelfde periode in 2009.). Grafiek 1 geeft het verloop van het aantal overvallen weer sinds begin 2008.

Grafiek 1: Overvallen per maand in de periode januari 2008 t/m september 2010

Regionale spreiding

Overvallen concentreren zich vooral op verstedelijkte gebieden. De afgelopen tien jaar kregen de regio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond dan ook gemiddeld 37% van alle overvallen te verduren, op afstand gevolgd door Haaglanden (7%), Midden- en West-Brabant (7%), Utrecht (6%), Limburg-Zuid (4%) en Brabant-Zuid-Oost (4%). Deze regionale spreiding blijkt in de loop der jaren zeer stabiel. Sterke fluctuaties in regio's met van oudsher weinig overvalcriminaliteit lijken niet zozeer aan verplaatsingseffecten, maar vooral toe te schrijven aan de kleine aantallen: hoe groter de aantallen des te kleiner doorgaans de fluctuaties die optreden wanneer trends in ogenschouw worden genomen.

Risicobranches

Zo'n vier op de tien overvallen worden gepleegd in de detailhandel, een kwart op particulieren, circa 14% in de horeca en 12% tijdens transport. De detailhandel omvat een veelheid aan verschillende typen winkels. Als op detailniveau naar het doelwit wordt gekeken, staan overvallen op privéwoningen (exclusief overvallen op woningen van senioren) met gemiddeld 350 per jaar bovenaan. Supermarkten en benzinestations volgen met gemiddeld 165 per jaar. Tussen de 100 en 150 zitten onder meer snackbars, taxi's en niet-professioneel waardevervoer. Banken, tabakszaken en juweliërs sluiten de rij met gemiddeld zo'n 50 overvallen per jaar.

In de afgelopen tien jaar hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan in de keuze van overvalobjecten. Ten eerste is sprake van een stijging van overvallen op woningen; deze namen tussen 2000 en 2010 met bijna 80% toe. Ten tweede daalde de overvallen vooral bij banken en in mindere mate bij taxi's, tabakszaken en particuliere waardetransport. In de detailhandel nam het aantal overvallen af van 41% in 2000 naar 34% in 2009. Een toename tekent zich ten derde af bij onder meer supermarkten, benzinestations en snackbars. Of deze trends samenhangen met verplaatsingseffecten, valt uit de beschikbare gegevens niet af te leiden. Het feit dat bepaalde objecten, zoals banken, beter beveiligd zijn, wil nog niet zeggen dat overvallers zich wenden tot minder goed beveiligde objecten; overvallen op de doorgaans goed beveiligde juweliërs zijn immers toegenomen.

Buit

Gemiddeld leidt één op de vijf overvallen niet tot buit. Dit is in de loop der jaren stabiel gebleven. Bij de meeste overvallen wordt in ieder geval geld buitgemaakt, maar – door de toename van woningovervallen – is dit percentage gedaald van bijna 90% in 2000 naar bijna 85% in 2009. De waarde van de buit fluctueert nogal, maar in het algemeen kan gesteld worden dat de opbrengst meestal niet heel groot is. Zo bedroeg in 2009 de waarde van de buit in bijna tweederde van de gevallen minder dan duizend euro.

Hit and run

Overvallen vormen al lang niet meer het domein van 'professionele' criminelen, die het delict zorgvuldig plannen en uitvoeren. De afgelopen kwart eeuw nemen overvallen de gekenmerkt worden door gebrek aan organisatie en professionaliteit juist sterk toe. Kenmerkend voor hit-and-run overvallen zijn de snelheid waarmee ze worden uitgevoerd, de impulsiviteit en het gebrek aan

voorbereiding. Analyse van de beschikbare bronnen wijst uit dat het aandeel hit-and-run overvallen in de afgelopen tien jaar echter niet substantieel veranderd is.

Gebruik van geweld

Bij bijna alle overvallen is enige vorm van geweld aan de orde. In zo'n 55% van de gevallen gaat het om enige vorm van fysiek geweld. In 35% tot 45% betreft het verbale of symbolische bedreiging van het slachtoffer. Op de langere termijn blijkt sprake van een toename van het gebruik van geweld. Dit komt mede door de toename van de woningovervallen, waar in 80% tot 85% van de gevallen fysiek geweld wordt gebruikt.

Wapens

In bijna de helft van de overvallen wordt ten minste één (hand)vuurwapen gebruikt. In 20% tot 25% van de gevallen is er sprake van een slag- of steekwapen. Bij zo'n 15% – meestal bij overvallen op straat, gericht op taxichauffeurs, particuliere waardetransport en maaltijdbezorgers – wordt geen wapen gebruikt. Sinds 2006 is het aantal overvallen gepleegd met een vuurwapen bovengemiddeld toegenomen (met 77%).

Gewonden

Tussen 2003 en 2009 is het aantal gewonden (of doden) toegenomen van 12% naar 20,5%. De kans op gewonden is het kleinst bij overvallen waarbij gebruik wordt gemaakt van een vuurwapen of slag- en steekwapen (circa 14%-15%). Het niveau van wapengebruik en de kans op verwonding vertonen dus een omgekeerd evenredige relatie. Geweldgebruik zoals knevelen, slaan en schoppen leidt vaker tot fysiek letsel. Daarom vallen bij woningovervallen, die zich veelal kenmerken door het gebruik van zwaar fysiek geweld, relatief meer gewonden (34% tot 43% tegenover 14% bij andersoortige overvallen).

• **Daderprofielen**

Sekse

Nog sterker dan bij criminaliteit in het algemeen, zijn mannen bij overvallen oververtegenwoordigd. Bij 96,5% van de overvallen werden alleen mannelijke daders gesignaleerd. Alleen bij woningovervallen komen meer vrouwelijke daders voor, vooral bij overvallen op ouderenwoningen, waarbij in 8% van de gevallen vrouwen (mede) betrokken zijn. Onder de aangehouden verdachten daarentegen is 6% vrouw. Dit wijst op een grotere pakkans voor vrouwelijke overvallers.

Leeftijd

De helft van de overvallers wordt tussen de 20 en 30 jaar, een kwart 20 of jonger en circa 15% ouder dan 30 jaar geschat. Ook bij de verdachten van overvallen vormen volwassenen de grootste groep: 68% is ouder dan 20 jaar. Er zijn geen belangrijke verschuivingen waargenomen in de leeftijd van de verdachten. Het aandeel van jongere verdachten is sinds 2007 heel licht toegenomen en betreft vooral de groep 18- tot 20-jarigen., maar het gaat om marginale veranderingen.

Etniciteit

Op basis van getuigenverklaringen blijkt circa 39% van de daders getint van kleur, zo'n 31% negroïde, 28% blank en 3% van Aziatische komaf. Bij de aangehouden verdachten is het aandeel van blanken ruim hoger (37%) en van getinte en negroïde daders zo'n 5% lager per categorie. Gemeten over de langere termijn neemt het aantal overvallers van Nederlandse afkomst licht af en neemt het aandeel van getinte overvallers toe.

Criminele carrière

Verdachten van overvallen zijn doorgaans goede bekenden van de politie. Ruim 80% heeft eerdere criminele antecedenten. In de meeste gevallen gaat het om vermogensdelicten (70%), maar ook openbare-orde-feiten en vernielingen (50%) en gewelddadige vermogensdelicten (40%) komen veel voor. Het aantal 'ervaren' criminelen onder de overvallers is de afgelopen jaren toegenomen (79% in 2000 en 87% in 2009). Dit logenstraft het vermoeden dat een overval steeds vaker een instapdelict is, gepleegd door beginnende criminelen.

Motieven

Behalve het verkrijgen van buit kunnen ook andere motieven een rol spelen, zoals de behoefte aan spanning, het verkrijgen van status en het rechtzetten van gepercipieerd onrecht. Specifiek bij woningovervallen is vaak sprake van een relatie tussen dader en slachtoffer, hetzij in de sfeer van familie, vrienden of kennissen, hetzij via opleiding, school of werk. Een substantieel deel van de woningovervallen is bovendien gelieerd aan het criminele milieu. De motieven om een woning te overvallen liggen dan op het gebied van kennis over de aanwezige buit, het nemen van wraak (in de privé- of werksfeer) of – in het geval van het criminele milieu – een combinatie van beide motieven.

Samenplegen

De meeste overvallen worden door één of twee personen uitgevoerd, maar dit aandeel neemt af (van 82% in 2000 naar 75% in 2009) ten gunste van overvallen gepleegd door drie of meer daders.

Mobiliteit

Volgens de routine-activiteit-theorie plegen mensen vooral delicten in de omgeving waar ze regelmatig verblijven, zoals in de eigen woonbuurt of in de buurt waar vrienden of kennissen wonen. Dat geldt ook voor veel overvallers: gemiddeld wordt 70% van de overvallen in de eigen regio gepleegd. Minderjarige daders plegen meer overvallen in de eigen regio (86%) dan volwassenen (70% bij 21-plussers). Onder allochtonen zijn Surinamers en Antillianen meer mobiel: 33% tot 35% pleegt overvallen buiten de eigen regio. Mobiliteit blijkt ook samen te hangen met de criminele carrière: naarmate het aantal antecedenten toeneemt, groeit ook de kans dat een overval buiten de eigen regio wordt gepleegd. Grosso modo geldt dat overvallen die verder van huis zijn gepleegd, vaker professioneel van karakter zijn.

Recidive

De aanhouding voor een overval lijkt niet echt remmend te werken op de recidive. Van de overvallers die in 2008 zijn aangehouden, recidiveerde 25% van hen in datzelfde jaar. Overvallers die in 2007 aangehouden zijn, recidiveerden in 44% van de gevallen binnen twee jaar tijd. De stijgende recidivecurve mondt in 2000 uit in 80% van de overvallers die tot eind 2008 recidiveerden, waarvan 54% in verband met vermogensdelicten, 49% vanwege geweldsdelicten, 35% voor vernieling en verstoring van de openbare orde en 34% vanwege diefstal met geweld.

• ***Opsporing, vervolging en berechting***

Ophelderingspercentage

Het aantal verdachten dat vanwege een overval werd aangehouden, is in de loop der jaren gedaald. Bedroeg in het begin van deze eeuw het ophelderingspercentage nog gemiddeld zo'n 35%, in 2009 is dat afgenomen tot 23%. Regionaal doen zich sterke verschillen voor. Grosso modo geldt dat het ophelderingspercentage lager ligt naarmate er grotere aantallen overvallen gepleegd worden. In de zeven regio's met de meeste overvallen lag het ophelderingspercentage de afgelopen tien jaar gemiddeld op 27%; in de overige 18 regio's was dat gemiddeld 37%. Friesland spant de kroon met een gemiddeld ophelderingspercentage van 51% in de laatste tien jaar en Amsterdam-Amstelland sluit de rij met een gemiddelde van 20%.

Afdoening door het Openbaar Ministerie

Van de meerderjarige verdachten werd in de afgelopen tien jaar gemiddeld 85% door de officier van justitie gedagvaard. Bij minderjarige verdachten is dit 86%.

Rechterlijke vonnissen

De rechter besloot in het afgelopen decennium in gemiddeld 94% van de zaken om de meerderjarige verdachte schuldig te verklaren en een sanctie op te leggen. Bij minderjarige verdachten ligt het gemiddelde ook op 94%. Bij de laatste groep is sprake van een toename van 89% schuldigverklaring in 2000 naar 98% in 2009.

Sancties

De kans op een (deels) onvoorwaardelijke straf is bijna honderd procent voor zowel meerderjarigen (98% vanaf 2001) als minderjarigen (97% vanaf 2004). Bij minderjarigen wordt wel vaker een deels voorwaardelijke straf opgelegd (ruim 70% tegenover circa 50% bij volwassenen), of een werkstraf (35% tegenover 12% bij volwassenen). Ook de duur van de vrijheidsstraffen verschilt: zo'n 90% van de minderjarige verdachten krijgt een vrijheidsstraf tot maximaal een jaar opgelegd; bij de volwassenen is dat 37%.

Hoger beroep

De kans op hoger beroep hangt vooral samen met de ernst van de zaak en de daaruit voortvloeiende straf. Bij een veroordeling tot een half jaar vrijheidsstraf gaat 15% in hoger beroep, terwijl meer dan vijf jaar onvoorwaardelijke straf 66% in beroep gaat. De meeste vonnissen eindigen opnieuw in een schuldigverklaring, terwijl zo'n 8% tot 9% uitmondt in vrijspraak.

- ***Landelijk beleid***

Op landelijk niveau wordt zowel door de rijksoverheid, politie en gemeenten als door branche- en koepelorganisaties in het bedrijfsleven beleid geformuleerd om overvallen tegen te gaan. Ook zijn er publiek-private samenwerkingsverbanden gesmeed. De onderzoekers concluderen dat onduidelijk is hoe al deze initiatieven zich tot elkaar verhouden. Evenmin is duidelijk welk effect de overleg gremia en de door hen getroffen maatregelen sorteren, aangezien er geen onderzoek wordt uitgevoerd om het beleid te evalueren. Opmerkelijk wordt het tenslotte gevonden dat ondanks de nadruk op een dadergerichte aanpak de Reclassering op landelijk niveau als gesprekspartner ontbreekt. Stichting Slachtofferhulp is inmiddels aangehaakt. Dat was eerder niet het geval.

- ***Kansrijke praktijken***

De onderzoekers hebben de aanpak en effectiviteit van de getroffen maatregelen in vijf regio's onderzocht: Flevoland, Midden- en West-Brabant, Groningen, Utrecht en Rotterdam-Rijnmond. Voor het bepalen van de effectiviteit worden vooral de kwaliteit van de uitvoering, validiteit van de maatregelen (sluiten ze aan bij de realiteit) en de samenhang bepalend geacht. Voor een efficiënte aanpak is de sturing op focus, capaciteitsinzet en samenwerking essentieel. Uit de vijf casussen blijkt hoe divers de aanpak van overvallen gestalte krijgt. De maatregelen kunnen in vier clusters gegroepeerd worden: opsporing, preventie, dadergerichtheid en pro-actie. Daaronder kan een grote variëteit aan maatregelen geschaard worden, variërend van opschalen van politiecapaciteit, verbeteren van de informatiepositie en vergroten van de heterdaadkracht tot benutten van de media, technische veiligheidsmaatregelen, slachtoffergerichte preventie en dadergerichte preventie en repressie. Een 'silver bullet' voor de beste aanpak is niet gevonden. Waar het op aankomt is de effectiviteit te maximaliseren door de juiste middelen te kiezen en deze, afhankelijk van de situatie, zo efficiënt als mogelijk in te zetten.

Bijlage 2.

Aanbevelingen Taskforce overvallen aan de Minister van Veiligheid en Justitie

1. *Algemene aanvullingen op de Algemene reactie op het Rapport Overvalcriminaliteit in Nederland*

De Taskforce overvallen is bijzonder verheugd met het verschijnen van het onderzoek "Overvalcriminaliteit in Nederland". De uitkomsten maken echter duidelijk dat het ernstig gesteld is met de overvalproblematiek in Nederland. Ook maakt het rapport goed inzichtelijk dat het aanpakken van overvallers gecompliceerd is. Wij beschouwen het als een veelkoppig monster.

In het rapport vallen naar onze mening een aantal zaken op: Zo wordt de groep overvallers niet steeds jonger zoals wel wordt aangenomen en neemt het gebruik van wapens en geweld niet toe, maar het aantal gewonden wel. Verder blijkt dat overvallen, in tegenstelling tot wat de gangbare theorie was, geen instapdelict is. De meeste overvallers hebben al meerdere criminele antecedenten. Ook zijn er geen aanwijzingen dat het aandeel van de hit- en run overvallen toeneemt.

De onderzoekers geven aan dat een kortdurende gezamenlijk aanpak op de korte termijn resultaten zal opleveren, maar het is vooral de kunst om deze aanpak structureel te maken. Niet alleen continuïteit daarin aanbrengen, maar ook proactief opereren en meer samenhang in het beleid en de maatregelen om op de midden- en lange termijn de overvallen structureel het hoofd te kunnen bieden. Er moet dus nog veel gebeuren en dat is dan ook de reden waarom de doelstelling van de Taskforce voor dit jaar niet zal worden gehaald, ondanks dat het aantal overvallen wel daalt, met 9%. Maar dat gaat de Taskforce niet snel genoeg en daarom zullen de aanbevelingen uit het Rapport moeten worden uitgewerkt en omgezet worden in acties.

De Taskforce heeft al veel ondernomen. Zo heeft de voorzitter in een vroeg stadium alle Korpsbeheerders op de hoogte gesteld van de situatie rondom overvallen en verzocht alle medewerking te geven en actie te ondernemen. De Taskforce heeft het bureau IVA in samenwerking met de Universiteit van Tilburg opdracht gegeven voor een fenomeenonderzoek. In de Taskforce zijn alle relevante partijen actief. De gemeente heeft de regierol bij de veiligheid op lokaal niveau en coördineert de activiteiten om de overvallen terug te dringen. Het bedrijfsleven investeert fors in het nemen van preventieve maatregelen het vergroten van het bewustzijn bij de medewerkers. Een voorbeeld hiervan is de door het bedrijfsleven in het leven geroepen week van de veiligheid van 11 oktober tot 17 oktober 2010. Door de inzet bij de politie van snelle-actie teams meer en gerichte inzet op de hotspots en zelfs de inzet van helikopters wordt potentiële daders kenbaar gemaakt dat de kans om gepakt te worden aanzienlijk is verhoogd. Het Openbaar ministerie brengt vervolgens de meeste verdachten die de politie aanhoudt voor de rechter, 85%. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan bij andere delicten.

Maar dit alles is dus niet genoeg en dat realiseert de Taskforce zich terdege. Alle aanbevelingen zijn bestudeerd en worden door de Taskforce ter harte genomen. Het rapport biedt naar ons idee voldoende handvatten voor een effectievere bestrijding van overvalcriminaliteit. Er is geen ruimte voor het verspillen van tijd en dus moeten de aanbevelingen omgezet worden in concrete acties. De maatregelen zullen praktisch van aard zijn, maar ook organisatorisch en blijvend van aard. De donkere dagen staan al voor de deur en de aanpak zal massief zijn. Toezicht en handhaving worden verscherpt, informatieposities verstevigd en verbeterd, de toepassing van technische apparatuur zal drastisch toenemen en de slachtoffers van overvallen kunnen op de Taskforce kunnen rekenen, want iedere overval is er een te veel. Echter, zoals gezegd is het probleem complex en er is dan ook niet een standaard aanpak waarmee dit probleem wordt opgelost. De aanpak zal dan ook moeten bestaan uit een samenstel van maatregelen.

2. Aanbevelingen

Aanbeveling 1

Nieuwe strategie noodzakelijk: overheid, lees: politie en justitie moeten voortouw nemen opsporing is speerpunt. Andere partijen zijn complementair / ondersteunend.

Reactie

De Taskforce herkent het geschetste beeld dat het in het verleden gevoerde beleid onvoldoende is gebleken om het hoofd te kunnen bieden aan de toegenomen overvalcriminaliteit. Voor de politie en OM ligt een ander beleid, dat een beter geborgde aanpak bewerkstelligt, voor de hand. Politie en Justitie moeten hierin het voortouw nemen en hebben hierin al stappen ondernomen, maar dat laat onverlet de verantwoordelijkheid van andere partijen.

Aanbeveling 2

Niet beleid voor slechts overvallen, maar breder, voor gewelddadige vermogensdelicten (ook: berovingen, afpersingen, gewelddadige inbraken e.d.)

Reactie

De onderzoekers adviseren in het vervolg niet meer uit te gaan van de categorie 'overvallen' maar deze te verbreden naar gewelddadige vermogenscriminaliteit. Voornaamste reden daarvoor is dat de meeste overvallen worden gepleegd door delinquenten die ook veelvuldig andere delicten plegen – doorgaans binnen een beperkte geografisch gebied - en bij de politie bekend zijn. Een aanpak gericht op enkel het fenomeen 'overvallen' lijkt daarom te beperkt.

De Taskforce onderschrijft dit en ziet mogelijkheden voor de door de onderzoekers genoemde mogelijkheid om de aanpak te verbreden naar plegers van gewelddadige vermogenscriminaliteit en hierbij aan te haken bij de bestaande aanpak van veelplegers en de veiligheidshuizen.

Aanbeveling 3.

De sturende rol van de centrale overheid moet versterkt worden en de regie moet in handen worden genomen. Dit kan door te sturen op daadkrachtig regionaal / lokaal beleid en afspraken te maken met landelijke vertegenwoordigers van lokaal bestuur, OM, politie, bedrijfsleven, justitiële instellingen, reclassering en slachtofferhulp. Hierbij dient aandacht te zijn voor bovenregionaal en grensoverschrijdend opererende daders. De onderzoekers bevelen ook aan dat de landelijke structuren worden versterkt

Reactie

De Taskforce onderschrijft de noodzaak tot een sterkere sturing op het thema overvallen, waaronder de sturing binnen de politie. Denkbaar is een meer programmatische aanpak van gewelddadige vermogenscriminaliteit en daarmee versterking van de regie. De Taskforce biedt aan hierbij een aanjagende rol te spelen. De Taskforce stelt voor zijn bestaande plan van aanpak te actualiseren naar aanleiding van de aanbevelingen uit het onderzoek en de uitvoering van deze maatregelen te monitoren. Door middel van dit plan van aanpak krijgt de integrale aanpak nader vorm, daarbij rekening houdend met de ontwikkelingen naar een nieuw politiebestedel.

Aanbeveling 4.

De onderzoekers bevelen verder aan te komen tot een bezinning op straffen en maatregelen.

Reactie

De Taskforce neemt deze aanbeveling over en constateren dat verschillende politieregio's gebruik maken van een door hen ontwikkelde typologie van overvallers. Onderzocht kan worden of er een algemeen bruikbare typologie te ontwikkelen is.

Aanbeveling 5.

Relatie overheid-bedrijfsleven minder vrijblijvend

- o overheid steunt bedrijfsleven financieel bij nemen van maatregelen.
- o sturen op maatregelen niet slechts via keurmerken en convenanten, maar ook via vergunningen
- o stevige afspraken met winkelketens over beveiliging filialen.

Reactie:

De leden van de Taskforce steunen een wederkerige relatie, waarin eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt. De reikwijdte van de diverse verantwoordelijkheden, waaronder de huidige mogelijkheden van sturing, zal in de Taskforce nader worden gezien.

Aanbeveling 6.

Meer zorg voor slachtoffers

- o in elk geval: overheid moet maximaal inzetten op voorkómen
- o welke steun slachtoffer behoeft: spoedig nader onderzoek noodzakelijk

Reactie

De Taskforce onderschrijft het belang van zorg en opvang voor slachtoffers. Voorkomen dat er slachtoffers vallen is altijd beter dan hulp achteraf dus ook dit punt kan worden onderschreven. Slachtoffergerichte preventie is noodzakelijk. En voor zover dat niet lukt moet het slachtoffer de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Nog niet zo heel lang geleden zijn er twee rapporten over dit thema (behoeften van slachtoffers) verschenen. Deze onderzoeken brengen de gevolgen en behoeften van slachtoffers van (ernstige / gewelds-) delicten in kaart. De Taskforce zal in eerste instantie gebruik maken van deze rapporten. Nader onderzoek naar de steun die een slachtoffer behoeft, is dan ook niet noodzakelijk.

Aanbeveling 7.

Er moet een strakke regie en uitvoering komen.

Reactie

De Taskforce onderschrijft de noodzaak tot regie op het regionale niveau en adviseert de Minister te bezien hoe de Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing hierbij in stelling kunnen worden gebracht.

Aanbeveling 8

De organisatie van de opsporing moet permanent ingericht en hoogwaardig zijn.

Reactie

De Taskforce dringt aan op het waarborgen van continuïteit van de deskundigheid ondanks schommelingen in de problematiek en een pro-actief optreden van uit de politie. Een substantiële verbetering van opsporing en vervolging van overvallen is noodzakelijk en hiertoe moet de nodige intensivering plaatsvinden.

Aanbeveling 9

algemene operationele inrichting van korpsen

- a. betere inzet van criminele inlichtingendiensten
- b. meer systematische inschakeling van vuurwapenteams/ -experts
- c. stelselmatiger inzet van gekwalificeerde jeugdpolitie
- d. meer inzet drugspecialisten bij druggelateerde woningovervallen

Reactie

Zoals gezegd zal de aandacht voor opsporing en vervolging van overvallen bestendig moeten worden belegd in de politieorganisatie. De Taskforce doet zelf geen aanbevelingen over de inrichting van de politieorganisatie, maar beveelt de Minister aan politie en justitie te vragen te komen tot een programmatische aanpak waarbinnen aandacht besteed wordt aan:

- aandacht voor het fenomeen (dat fluctueert) en deskundigheid bestendig maken,

- patronen volgen in dadergroepen, concentraties, afname en toenames van de problematiek, zowel regionaal als bovenregionaal,
- flexibele inzet van capaciteit al naar gelang de ernst/concentratie op dat moment,
- dadergerichte repressieve aanpak (breder dan overvallen),
- vergroten heterdaadkracht,
- (offensieve) situationele preventieve aanpak,
- voorkomen van hernieuwd slachtofferschap,
- met bijzondere aandacht voor woningovervallen,
- en in relatie met aanpak vuurwapens en drugsdelicten.

Aanbeveling 10

Bestuur en bedrijfsleven moeten een rol spelen bij het bestrijden van de overvalcriminaliteit.

Reactie

Bij de aanbevelingen m.b.t. het bestuur is weinig tot geen aandacht voor de toegevoegde waarde van de bestuurlijke instrumenten bij de aanpak van gewelddadige vermogensdelicten. Het realiseren van veiligheid is meer dan alleen strafrechtelijke handhaving. Ook het bestuur beschikt over tal van bestuurlijke instrumenten, die niet als zodanig terugkomen in de aanbevelingen van het onderzoek. De regisserende rol van het bestuur wordt wel benoemd als het gaat om regie in de fase van hulpverlening en zorg voor slachtoffers. Onvoldoende aandacht is besteed aan de regisserende rol in het preventief en pro-actief optreden. De voorgestelde inschakeling van het bedrijfsleven en de steun van de overheid wordt ook onderschreven.

Aanbeveling 11

Strategische rol veiligheidshuizen

- a. zie rol regionale regiegroepen
- b. repressie, preventie en hulpverlening komt samen
- c. opsporing moet worden aangevuld met hulp onder dwang, maatschappelijke ondersteuning, educatie e.d.
- d. bij doorgewinterde criminele jongeren nauwe samenwerking met JJI's vereist

Reactie

De Taskforce onderschrijft de aanpak van dit probleem door middel van versterking van de persoonsgebonden aanpak en door middel van de veiligheidshuizen.

Aanbeveling 12.

Gewone woningovervallen

- a. PKVW helpt niet tegen overvallers..
- b. minder reel: gated communities of portiers en conciërges.
- c. dan dus: opsporen – vervolgen – bestraffen.
- d. goede hulp voor slachtoffers, zie team Rotterdam

Reactie

De Taskforce onderkent het toenemende probleem van de woningovervallen en adviseert een specifieke aanpak voor woningovervallen te ontwikkelen en biedt aan hier een bijdrage aan te leveren. (Overigens constateert de Taskforce dat het PKVW niet bedoeld is tegen overvallen).

Bijlage 3

Samenstelling Taskforce Overvallen

- Voorzitter: ing. A. Aboutaleb (burgemeester Rotterdam, lid c/a Bestuur en Veiligheid van de VNG)
- Lid, vice-vz.: J.J. Meerman (voorzitter Detailhandel Nederland)
- Lid: L.J.H.M. van der Grinten (directeur Koninklijke Horeca Nederland)
- Lid: A.P.R. van Rooij (directeur Organisatie VNO-NCW, directeur MKB-Nederland)
- Lid: F.J. Heeres MPSM (korpschef Midden- en West-Brabant)
- Lid: mr. H.M.P. Hillenaar (Hoofdofficier van Justitie Breda)
- Lid: drs. A.B. Sakkers (alg. vz. Transport en Logistiek Nederland)
- Lid: mr. drs. M.C.J Groothuizen (directeur Sanctie en Preventiebeleid, Ministerie van Veiligheid en Justitie)

Op Regionaal niveau wordt de uitvoering operationeel aangestuurd door de Kerngroep Platform Criminaliteits Beheersing:

Voorzitter:	P. Brandenburg
Stadsmarinier Gemeente Rotterdam:	J.J.W.Verbeek
Politie:	A. Vervooren
Openbaar Ministerie	A.van Dam
HBD:	S.Kleewijn
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam:	B.de Jong
Kamer van Koophandel:	L. de Wind
Bedrijfsleven Centrum Rotterdam:	G.v d. Werff
Secretariaat:	N.Bakker